

POSUDEK

oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Eliška Kalábová

Název práce: **Ochrana osobnosti v občanském právu**

Jméno a příjmení

oponenta diplomové práce: JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

1. Cíle, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Rigorózní práce si pro svoji práci zvolila nesmírně aktuální téma, které je v současné právní teorii i praxi nesmírně významné. Potřebu reflexe ochrany osobnosti jako vyvíjející se a velmi důležité oblasti občanského práva jen zdůraznilo přijetí občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Autorka si klade za cíl vytvoření uceleného náhledu na úpravu ochrany osobnosti v českém právním řádu, pochopitelně se stěžejním důrazem na občanské právo, ale i s přesahy do práva veřejného. Jelikož se jedná o nesmírně široké téma, je autorkou vytýčený cíl pro jeho zpracování bezpochyby vhodný. Rigorózní práce zvolila analyticko-deskriptivní metodu, se kterou pojala právní úpravu i související judikaturu. V práci jsou rozptýleně zahrnuty také komparativní prvky, ačkoliv jejich použití působí místy spíše nahodile. Z metodologického hlediska představuje největší slabinu práce nepřilíš rozvinuté použití analytické metody, která jaksi ustupuje pouhé deskripci právního stavu. Autorka nicméně prokázala zájem o předmětnou tematiku a její důkladnou znalost i dostatečnou schopnost práce se zdroji.

2. Struktura a členění práce:

Text (100 stran včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn a logicky strukturován, jednotlivé pasáže na sebe systematicky navazují. Vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům. Práce je rozdělena do šesti kapitol, které se rozpadají na jednu až dvě úrovně podkapitol. V první kapitole autorka vymezuje základní pojmy (jako samotná osobnost člověka či všeobecné osobnostní právo). Ve druhé kapitole je velmi stručně přiblížen vývoj ochrany osobnosti ve světových a zvláště československých a českých právních dějinách. Stěžejní a velmi rozsáhlá třetí kapitola je věnována analýze ochrany dílčích chráněných osobnostních hodnot, tj. duševní a tělesné integrity, důstojnosti, cti a vážnosti, podoby, soukromí, projevů osobní povahy a jména a pseudonymu člověka. Zvláštní pozornost autorka upírá na problematiku duševní a tělesné integrity osoby, kdy zvláště rozebírá informovaný souhlas, souhlas nezletilých a nespolečenských osob, dříve vyslovená přání, nakládání s částmi lidského těla a tělem zemřelého a práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení bez jeho souhlasu. Podobně autorka vhodně rozkládá pojednání o ochraně soukromí osoby na zvláštní podkapitoly věnované soukromému a rodinnému životu, ochraně obydlí a soukromí na pracovišti. Ve čtvrté kapitole jsou představena omezení všeobecného osobnostního práva, a to nejen svolení a jednotlivé zákonné licence, ale také exkurz do některých omezení trestního a správního práva. Pátá kapitola pak v podobném

duchu představuje základy správní a trestněprávní úpravy ochrany osobnosti. Uvedené vhledy lze obecně přivítat jako zajímavé doplnění pojednávané materie, jsou však (podobně jako celá práce) velmi deskriptivní, přičemž se autorka vůbec nevěnuje jejich vztahu k soukromoprávní úpravě. V závěrečné šesté kapitole se rigorózníka ve stručnosti zabývá podmínkami vzniku povinnosti k náhradě újmy vzniklé z neoprávněného zásahu do osobnosti a nároky poškozeného.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi:

Při zpracování diplomové práce bylo využito dostatečné pramenné základny. Nevysoké množství zahraničních pramenů je možné vytknout ve vztahu k obecným otázkám osobnostních práv, avšak vzhledem k tomu, že cílem autorky bylo vytvoření přehledu ochrany osobnosti v českém právu, se nejedná o zcela zásadní nedostatek. Rigoróznice by bylo možné doporučit čerpání z více specificky zaměřených zdrojů zabývajících se podrobně jednotlivými otázkami ochrany osobnosti. Naproti tomu oceňuji důkladné využití relevantní české judikatury. Autorka uvádí citace na správných místech, a to v souladu s normou pro zpracování těchto písemností.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce:

Jazyková i stylistická úroveň práce lze považovat za průměrnou. V práci se objevuje určité nezanedbatelné množství gramatických chyb, přehlédnutí a stylistických nepřesností, které se však koncentrují zejména v některých částech práce (např. v úvodu a závěru), zatímco v jiných částech je práce z tohoto hlediska přeci jen kvalitnější. Celkově je tak možné práci hodnotit jako přijatelnou. S právní terminologií je pracováno správně.

5. Odborná kvalita zpracování tématu diplomové práce:

Přes výše uvedené výhrady je práce z odborného hlediska v zásadě akceptovatelná a splňuje požadavky na práci tohoto stupně. Z hlediska rozsahu se jedná o práci krátkou. Autorka vhodně používá relevantní judikaturu a zahrnuje do práce také prvky komparace se zahraničními právními úpravami, práce je však velmi deskriptivní.

6. Navržené otázky k obhajobě:

Uvažte, prosím následující kazuistiku. Šestnáctiletý pacient, na svůj věk velmi rozumově vyspělý a plně chápající důsledky svého rozhodnutí, odmítá transfúzi krve, bez jejíhož provedení v krátké době zemře. Pacientovo rozhodnutí je motivováno jeho vírou, neboť s celou svojí rodinou je členem náboženské společnosti Svědkové Jehovovi. Pacientovi rodiče podání transfúze rovněž odmítají, není však patrné, že by na pacienta vyvíjeli přímý nátlak. Posuďte prosím situaci z hlediska kolidujících práv a právem chráněných hodnot. Dále prosím uveďte, jak by se měl zachovat ošetřující lékař (případně poskytovatel zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení je pacient umístěn). Je podle Vašeho osobního názoru stávající relevantní právní úprava vyhovující, nebo byste uvítala *de lege ferenda* její změnu?

Ve své práci kriticky hodnotíte zavedení trestní odpovědnosti právnických osob za trestný čin pomluvy z důvodu obav o udržení svobody slova ve vztahu k médiím. Dále uvádíte, že bude třeba bedlivě sledovat využívání tohoto institutu a případně reagovat v případě jeho zneužívání. Rozvedte prosím tuto úvahu zejména z hlediska vymezení zneužití daného institutu. Případně prosím uveďte, jaká právní úprava by dle Vašeho názoru vhodně vyvážila

právo na svobodu slova a související veřejný zájem na svobodných médiích na jedné straně a ochranu osobnosti zejména mediálně známých osob na straně druhé.

7. Závěr:

Ačkoliv se jedná o práci, která je s ohledem na požadavky kladené na rigorózní práci a běžnou úroveň těchto prací podprůměrná, je možné ji považovat za akceptovatelnou. Při ústní obhajobě očekávám kvalitní projev diplomantky včetně kvalifikovaného zodpovězení položených otázek. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě.

Datum: 20. 6. 2017

JUDr. Petr Šustek Ph.D.